

ROMANIA LIBERA

APARE IN TOATE ZILELE

ABONAMENTELE:

In Capitală: Pentru 1 an 30 lei; 6 luni 15 lei; 3 luni 8 lei.
 In Districte: " 1 an 36 lei; 6 luni 18 lei; 3 luni 10 lei.
 In Străinătate: " 1 an 48 lei; 6 luni 24 lei; 3 luni 12 lei.

Director: D. AUG. LAURIAN

Pentru Abonamente, Anunțuri și Reclame a se adresa:

In România: La administrație, Pasajul Român, No 3 bis, București; și la corespondenții ziarului din județe.
 In Paris: La Société Havas, place du Bourse, 8.
 In Viena: La Heinrich Schalek, I. Wallstraße, 14. Bioul central de anunțuri pentru Austro-Ungaria.
 In Hamburg: La Adolf Steiner, Gänsemarkt, 58, Bioul central de anunțuri pentru Germania.

ANUNCIURILE:

Liniște mică pe pagina IV. — Reclame pe pagina II-5 lei. — Reclame pe pagina III-a 2 lei.
 Scrisorile neînțelese se refuză. — Articoli nepublicați nu se înțelegă.
 Pentru inserții și reclame, redacția nu este responsabilă.

STIRI TELEGRAFICE

din ziarele străine

Roma, 30 Aprilie. Foile oposiției încep cu publicarea numelor deputaților, care tot-duna au votat cu guvernul și îndeamnă pe alegători să nu aleagă. Foile guvernului fac tot așa spre a asigura victoria candidaților lor.

Roma, 1 Mai. Aniversarea de ieri a luiptei de la Porta San Pancrazio, în care Garibaldi cu voluntarii săi a băut pe Francezi la 19 Aprilie 1849, a trecut în cea mai bună ordine. N'a vorbit de căt Cairoli. O deputație din Triest a depus o cunună pe mormântul celor căzuți.

Roma, 1 Mai. Inspectorul sanitar Noghera a plecat încocă din Brindisi. Epidemia s'a stins aproape; cazurile de ieri au fost aşa de ușoare, în cat pacienții s'au îndreptat iute. Astăzi nu sunt noi cazuri de boală.

In tunelul al doilea pe linia Avellino-Neapol s'a încercat cineva să provoace deraierea trenului acelerat, punând bârne pe şine. Din fericire proiectul criminal n'a reușit; numai mașina a suferit oarecare stricăciuni. S'a arătat un individ.

Bruxela, 1 Mai. In vederea proiectului Meeting monstru socialist, garnizoana se întărește mult. Președintele partidei socialiste belgiene organizează acel Meeting pe scara cea mai mare și întemeiază o casă specială, spre a face ca și cel mai sărac lucrător să poată călători în capitală.

Petersburg, 1 Mai. Jurnal de St. Petersburg respinge interpretarea, după care călătoria ministrului de răboiu Angelescu la Livadia ar sta în legătură cu trecerea trupelor ruse prin România în Bulgaria, și observă că e un ce cunoscut și un obicei vechi, ca un suveran, când se află la granița teritoriului său, să fie salutat de către țările vecine prin unu din bărbătilor de Stat.

Berlin, 1 Mai. Puterile stăruesc în cererea lor, ca ultimul să fie urmat întocmai și nu se mulțumește de căt cu o desarmare reală, dar nu aparentă.

Cernăuți, 30 Aprilie. Sunetul clopotelor și detunarii de tunuri, anunță acum începerea festivităților jubileului secular al Bisericii greco-orientale din Bucovina. Palatul arhiepiscopal, biserică catedrală, toate bisericiile orientale strălucesc într-o Mare de lumină și arhiepiscopul Morariu-Andrieievici, înconjurat de clerul greco-oriental al țării întregi, intră acum solemn în catedrală, unde sunt adunate mii de persoane. Mâine se va ține un Te-Deum, se va predă Adresa de mulțumire către împăratul și după amiază va fi un banchet de gală.

Paris, 1 Mai. Freycinet a comunicat în consiliul de ministri, că Delyanis a răspuns alătării la nota colectivă a Puterilor și a declarat expresamente că Grecia e dispusă a desarma. De și nu e făcut cunoscut răspunsul Puterilor, totuși e probabilă o soluție pacifică a afacerii grece. Franța se sălăște a face să se ia primele măsuri de desarmare.

Temps anunță că răspunsul dat de Delianis reprezentantului francez înainte de remiterea Ultimatului Puterilor, sună astfel: «Mă grabesc să vă face cunoscut, că guvernul grec e hotărât să urmărească sfaturile guvernului francez.» De aci se vede, că răspunsul nu conținea nici o rezervă sau restricționă.

Milano, 1 Mai. Către ziarul Pungolo se telegrafiază din Roma, că Anglia ar fi declarat a nu putea să se învoiască de loc cu o acțiune a Italiei în Harrar.

Berlin, 1 Mai. Politische Nachrichten atribue asasinarea expediunii comitelui Porro nu atât unor motive private, ci intenționiile de a demonstra contra Italiei la Marea Roșie; catastrofa arată, că popoarele de acolo nu înțin multă prestigiu Italia; Italia va trebui să desfășoare acolo repede o putere importantă, dacă vrea să nu și piardă tot prestigiul.

Serviciul telegrafic al „României Libere”

Berlin, 3 Mai.

Stirile ce circulă prin sferele diplomatici fac să se prezinte posibilitatea de a ajunge la o înțelegere în cestiuza elenă.

Atena, 3 Mai.

Situatiunea e critică. D. Delyanis e dispus să resiste. Populația sprijină pe guvern.

Viena, 3 Mai.

Montagsrevue anunță că proiectul vamal ce lă va prezenta guvernul la 5 Mai în Parlament, vă își grănește cu un drept de intrare egal cu acela cu care sunt lovite în Germania.

Paris, 3 Mai.

D. Gaulier, candidat radical, a fost ales deputat prin 145.000 voturi contra a 100.000 date d-lui Roche candidat anarhist. Așa sunt 300.000 abținări.

(Havas).

A se vedea ultime stiri pe pag. III-a.

BUCURESCI, 22 APRILIE

Fiindcă probabil este că noua lege asupra învățământului are să vină în desbaterea Corpurilor legiuatoare, în sesiunea extraordinară, datorită suntem să urmăram cu cercetarea asupra punctelor de căpetenie dintr'insa.

După analiza făcută de noi, învățările mai însemnate introduse în acest proiect, sunt următoarele:

Suprimarea Consiliului general și transformarea Consiliului permanent;

Grădinile de copii;

Scoala normală de institutori; Gimnaziile reale;

Desființarea concursurilor de astăzi;

Modificarea juridiciunii disciplinare a profesorilor.

Fără indoială că mai sunt și alte destule puncte importante în acest proiect. Ori ce cestiuza de învățământ, căt de mică în aparență, își are însemnatatea ei. Nu noi vom tagădui acest lucru. Dară, daca am semnalat punctele de mai sus, cauza este că ele conțin principiile asupra căror desbaterile au să fie mai vii.

In privința celor d'ântăi trei cestiuze ne-am arătat părările și aceste părările sunt în concordanță cu proiectul. Asupra cestiuzei a patra numai există divergență, mai mult de fapt decât de principii, între noi și proiectul d-lui Sturdza.

In loc de crearea a doă feluri de gimnázie și licee, unele clasice și altele reale, amendoare cam slabe, din cauza lipsei de personal, de cărți didactice și din cauza prejudecățiilor sociale, noi preferim sistemul propus de directorul acestei foi.

Acest sistem constă din:

unificarea învățământului inferior secundar, fiind pretutindeni real, și bifurcarea cursului superior într'o cestiuza literară și alta științifică, unde să urmeze tinerii după aptitudinile lor și după scopul specializator, pe care voiesc să îl urmărească.

Fără indoială, că putința de a respondere la cerințele unei educații umanitare și la trebuințele Statului va atârnă de la combinația programelor și de la execuția lor. Aci sunt cestiuze, ce nu se rezolvă de lege, ci de o înțelegere administrativă a învățământului.

După părerea noastră, un înve-

tământ real de patru sau cinci clase ar putea să dea tinerilor un cerc de cultură, care să îl facă mai utili lor și societății decât patru sau cinci clase liceale după întocmirea existentă; iar pentru tinerii care ar avea aptitudini și mijloace, ca să urmeze cu învățătura mai departe, cestiuza științifică le-ar încoronă învățământul realist, dându-le cunoștințe solide de matematică, de științe fizico-naturale, de limbă văză, de istorie și de geografie, precum și de limbă și literatură românească, — iar cestiuza literară ar lua, în timp de patru ani, pe tinerii cu gust literar și care au deja cunoștințe suficiente gramaticali, și-i ar pregăti indeajuns în limbile clasice și în celelalte învățături relative, așa în cat la urmă ar putea să citească cu înlesnire un discurs d'al lui Cicerone sau d'al lui Demostene, o pagină din Liviū sau din Erodot, o carte din Virgiliu sau din Omer, cu explicații istorice și literare.

Astăzi bacalaureații noștri sunt indeobște foarte slabii în limbile clasice. Un pesimist ar întreba poate: dar în ce sunt tari? Nu vrem să formulăm astfel de întrebări. Mai bine dăm de la noi ceva, decât să fim bănuși că exagerăm. Dar tinerii slăbesc liceul slabii. Cauzele sunt multe și se pot leculi. Una din aceste cauze este de sigur și încărcarea programelor cu fel de fel de materii, și în același timp putinele ore ce li se dau la limbile clasice.

Cu sistemul propus de noi, dispără acest inconvenient. Cei ce voiesc a se devota culturii clasice, au de doar ori mai multe ore de studiu pentru limba latină și cea științifică și sosesc la aceste studii mai formați decât în acum.

Din parte-ne suntem convinsi, că rezultatul propunerii Lauriană să fie cu mult mai imbuscător decât astăzi. Tinerii absolvenți vor veni la învățăturile înalte mai bine pregătiți ca până acum; iar tinerii ce se vor lăsa de școală mai de timpuriu, vor ieși în societate cu fel de fel de materii, și se dau la limbile clasice.

Acest sistem mai are bunul, că crucea de multe cheltuieli,

că nu reclamă un număr prea

mare de profesori, nici mai multe

feluri de cărți didactice.

Afirmând din nouă astăzi diferența asupra acestui punct, vom mai face o concesiune. Nu reclamăm ca acest sistem să fie imbuscător decât într'un mod absolut. Vom cere însă să nu tie proscrivem legile în mod absolut. Să se lasă putința de a se experimenta un sir de ani în unul din liceele Statului.

Si daca experiența va confirma convingerea noastră, atunci se va impune de bine. Stăruim însă în experimentarea lui.

Opriindu-ne aci cu cestiuza învățământului săcunar, vom căuta a examina în zilele astăzi cea-laltă inovație din lege: desființarea regimului actual de intrare în corpul didactic. Cestiuza aceasta pare a pasiona mai mult, și de aceea vom căuta să discutăm lucrul cu deamărunțul, spre a vedea la ce sistem trebuie să ne oprim.

Pe albia riului Putna, în dreptul comunei Bătinești, s'a găsit cadavrul unui băiat de 14 — 16 ani, îmbrăcat cu cămașă groasă garnită cu arnicuță la guler, iar și opinci, părul castaniu.

Cele-alte semne nu i s'au putut cunoaște,

CRONICA ZILEI

I. P. S. Mitropolitul-primăt merge mai bine cu sănătatea; se zice chiar că a intrat în convalescență.

Aseară a sosit în București o comisie veterinară din Austro-Ungaria.

Scopul acestor vizite este inchierea unei convențiuni veterinară. Mai întâi însă comisia se va încredința de starea sanității a eroare totală a legelui ce raportează.

Poate să fie presupuș din parte mea, dar sunt în bună companie, căci adresându-mă la mai multe somități financiare în această Cameră, fiecare mi-a dat cate o explicație deosebită și înțelegește foarte bine că într-un asemenea haoz este imposibil să votăm. Chiar când principiul ar fi bun, totuși trebuie să vedem dacă cu votul nostru nu depăşim vederile noastre, și, cine știe?

Prințul Bulgariești va veni la București pe 10 Mai.

Un căpitan din reg. 20 de dorobanți mulțile zilele trecute în Zimnicea a fost înmormântat acolo; dar în timpul noptii mortul fu desgropat și jăsui până și de ciorapi.

La 4 Mai vor fi curse de căi în Buzău, însă numai pentru soldați călărași.

Premiatul se vor prezenta și la cursele din București.

Ieri-noapte, la bariera Cotroceni, polizia comună a prins o căruță cu trei buioane de spirt. Contrabandistul n'a făcut scandal.

Intrurile publice ținute la Ploiești, Pitești, Tergoviște și Giurgiu, n'a fost turbuat de nici un incident neplăcut. Vorbitorii au se cerat multe aplașe, și totul s'a terminat cu veselie.

D. consilier la curtea de apel Dendrino, lovit de o crudă boală, a fost dus ieri la casa de sănătate.

Băile de pe bulevard ale Esforță se vor inaugura, se zice, la 15 Mai.

D. Gr. Păucescu, directorul Epocii, s'a întors de la Constantinopol.

Se telegrafiază din Calărași către L'Ecole Roumaine:

Un evreu a intrat ieri într-o biserică din Urziceni, uude a insultat pe preotul care slujea. Mulțimea a ieșit în grămadă din biserică urmărită de acest individual, care i-a scăpat din mâini ca prin munte. Atunci mulțimea, îndărjată de sacri- legii, începu să lovească pe toți jidani care îl ieșau în drum. Multumită măsuților energice luate de d. sub-prefect local și întrevenișii trupei, ordinea fu imediat restabilită. Nici un accident serios nu s'a produs în timpul tumultului. S'a început o anchetă.

D. Dimitrie Berea, proprietarul moșiei Urlați din județul Fălciu, a dăruit comunei Urlați lemne necesare pentru construirea unui pod în centrul comunei, precum și 5 prăjini nule și cantitatea de lemne pentru repararea bisericii din acea comună.

Casa de cereale Laroye et Vankerschaver din Ostenda a dăruit ministerului, prin d-nii Wartanowicz et Herzog, mai multe varietăți de ovăzuri pentru cumpărurile de experiență ale scoalelor noastre agricole.

Pentru a preveni neînțelegerei, Direcția căilor ferate aduce la cunoștința generală că ediția germană a partii I a tarifului local este deja scoasă din uz și nu mai are nici o valoare.

Pe albia riului Putna, în dreptul comunei Bătinești, s'a găsit cadavrul unui băiat de 14 — 16 ani, îmbrăcat cu cămașă groasă garnită cu arnicuță la guler, iar și opinci, părul castaniu.

Cele-alte semne nu i s'au putut cunoaște, corpul fiind deja în stare de putrefacție.

CREDITUL PENTRU CONSTRUCȚIUNI ȘCOLARE

(Sedinta Camerei din 8 Aprilie)

Discursul d-lui Al. Marghiloman

cele ce vă spun eu, calculul nu se potriveste, prin urmare trebuie să vină guvernul să ne spună în mod clar cătă rentă vor este să emitem și ce rămâne din toate aceste legi, căci este mare diferență între cele 15,000,000 de judecătări, cele 4,500,000 de judecătări și cele 19,000,000 ce se cere astăzi.

Acest examen aprofundat nu vă îl cer din spirit de oponitie. Priviți pe d. raportor și laborioasele calcule ce face la tribuna. Nu vă pare oare că și d-lui este tare să răsună în convicția ce avea mai adinevoie?

Nu este tot așa de demonstrat că și d. Capilli se înșela în afirmația ce facea că vorbind cu inchiderea discuției?

Aveam din fericire înaintea noastră un ministru care este în același timp și ministrul de finanțe. Cu competența ce lăză datinile mai certe ce posedă, cu ajutorul ce lăză furnisa d. sef al contabilității ce se află lângă d-sa, vom să poată în fine care este adevărata sunătăț ce votăm.

Nu este vorba de căteva sute de milii, ci de căteva milioane.

Nedominire nu trebuie să încapă. Am convicția că sunt în adevăr și ca atare era de datoria mea să intervin și să atrag cetera d-oastră pe adevărul ei terem.

Dilectorul d-lui D. Aug. Laurian

D-lor deputați, mă aştepțam ca acest proiect de lege să fie primit și votat în aplauze, pentru că prin obiectul său se adresează nu numai minii ci și inimile noastre; nu mă aştepțam la atât de desbatere de mărunțis, unde fiecare văd că voiește să arăta dragostea pentru localitatea sa, ci mă aştepțam să aud zicările ministerului.

bine și facut de ai venit să ne ceră bani pentru locale de școli, și vă asigurăm că oră de căte ori veți veni să cereți asemenea lucruri, vom fi cu totul unanimi să vă dăm mijloacele de a le face.

D-lor deputați, ce vrea acest proiect?

Vreau ca clădirile cele reale să le imbuñătățească. Aceasta și nimic mai mult. Cum sănătății cu clădirile de școle?

D-lor, acum cătăva ani a venit în țară d. Marbeau, din consiliul de Stat francez, și mă rugă să-l duc să văză între altele și liceele din București. Nu l-am dus, l-am spus că școalele sunt în vacanță; mă-a fost rușine să-l duc, căci dacă ar fi văzut starea infectă, ca material, a liceelor noastre, de sigur ne ar fi taxat de barbari.

D-lor, punctul care a alarmat mai mult spiritul de economie al Camerei, era acesta privitor la clădirile pentru învățământul superior.

Apoi cum sămătăm cu Universitatea din București? În această clădire este Senatul. O parte din camerele le ocupă Senatul; o altă parte Biblioteca; o altă parte Museeul; o altă parte Academia; și în fine Societatea geografică. Așa în cat se întâmplă că una și aicișă să servă cetea odată la mai multe facultăți în aceași zi, și servă pentru a face lecții ex cathedra, nu pentru laboratoriu, nu pentru experimente; căci acestea nău există și în liceele din București. Nu l-am dus, l-am spus că școalele sunt în vacanță; mă-a fost rușine să-l duc, căci dacă ar fi văzut starea infectă, ca material, a liceelor noastre, de sigur ne ar fi taxat de barbari.

Astăzi, d-lor, Universitatea îl lipsesc o mulțime de mijloace. Unde sunt laboratoarele de fizie, de fizică, de anatomie? Unde sunt liceale, care să păstreze aviația noastră istorică și științifică? Suntem îndrăgiti în această, cum suntem și în multe alte tele. Mă pare rău că văd că facultatea de medicină nu și are clinicele sale, când Statul n'are spitalele sale. El bine, ne trebuie aceste clădiri dacă vom să ridicăm învățământul la treapta unde trebuie să fie; și fiind că astăzi școalele superioare nu și au toate mijloacele de existență, potrivit

cum menirea lor, rezultă că o parte din tinerii noștri se duc în străinătate, ca să și completeze cultura înaltă. Aveți o statistică, să vedeați la ce țără se urcă tinerii, cari merg în străinătate? Numai la Paris sunt peste 7000 de Români la studiu. În Austria, în Germania, în Italia, pun și acolo vr'o 300.

Vocă: Mai mulți.

D. D. Aug. Laurian: Aveam prin urmare, cel puțin 1000 de tineri cari merg în străinătate.

Că se cheltuie în aur pentru 1000 de înști? Eu cred că cel puțin se cheltuiesc sase milioane pe an. Și când ministerul vine și ne spune că are să facă o emisiune de două-zeci milioane, se obiectează că de unde ar să scoată anuitatea în aur a acestel emisiuni?

Dar de unde scoatem cele sase milioane în aur pe următre întrăierea tinerilor în străinătate? (Aplause).

Astăzi de observații ești nu le cred bine fundate și de aceea nu mă asoci cu aceea care i-a apucat dorul de economie, când este vorba de imbuñătățirea învățământului nostru.

Ești, d-lor, personal, de căte ori trec prin Pesta, rămân uimit de minunile ce națională maghiară face pentru cultura națională maghiară.

O voce: Din pielea Românilor.

D. D. A. Laurian: Și statul maghiar nu are viață neînținsă, stăpânirea pe sine de atât timp că am avut-o și o aveam noi. Ei bine, muzeele, laboratorul de chimie din Pesta, cine țări vizitat, și un fel de minune în Europa. Laboratorile din Berlin, din Viena, din Paris, sunt mai prejos de cat cel din Pestă; și învățării din toată lumea, când vin la Pestă, și lăzăză, rămân în urmire de zelul, de patriotismul, de devotamentul, pe care lăză Maghiarii pentru o cauză mare, și când se întorce în terile lor înțesăzării pe Maghiarii ea purtării a faciei de cultură în Orient, iar oamenii lor însemnat, ca ministrul Kallay și alții, vorbesc în lumea civilizată: nouă și se cuvine preponderență în Orient, penă în colț, noii porturi acolo faca cultură occidentală. În această mișcare de cultură, în acest avant pe care lăză Maghiarii, d-oastră nu intervede nimic pentru viitor? și veniți să faceți zarăurile neînsemnante, când e vorba să dăm învățământului superior acel elan, acea menire pe care trebuie să o iaibă în țara românească. (Aplause).

Ceea ce vă rog eu, este ca să votăm acest proiect așa cum cere guvernul. Dar o să ziceți: mai sunt și alte trebuințe. Da, dar vă îndojuți d-oastră că d. Brătianu, că guvernul său, când va vedea că, venind cu asemenea proiecte, e incurajat de d-oastră să meargă înainte, că găsește rezunet în inimă și înțeligență d-oastră, vă îndojuți că nu va veni să completeze și cele lalte lipsuri? Ești nu mă îndoiesc de aceasta; și de aceia mă simt dator să încurajeze să meargă înainte pe calea aceasta, și lăză din toată inima acestei 19.000,000 pe care li se cere pentru cultura superioară și secundară. (Aplause).

Dacă Rusia și decisă a merge în Bulgaria prin România, ea să stă în fața acestei alternative: treccere liberă sau forțată? De bună seamă că România va permite de bunăvoie treccerea; căci afară de avantajele politice, ce surid României, este vorba și de folosul material și în România se știe bine că banii aduți în țară treccerea Rusilor. Poate să în legătură cu această afacere și călătoria proiectată a prințului Alexandru la București.

Că privește ocuparea Bulgariei de Rusia, ea este mult mai dificilă cum stă lucrurile astăzi, decum ar fi fost acum un an. Afără de rezistența Puterilor, mai și împrejurarea, că astăzi Bulgaria se găsește în situația cea mai avanțajoasă. În curând se va întârzi Sobrania Bulgariei de Sud (Rumelia orientală) și e mai mult ca sigur că se va declara pentru Unirea reală bulgară. Pentru moment printul nu va trage poate consecințe practice din această manifestare, dar demonstrația se va repeta în toți ani și până să nu treacă cincii ani ai guvernământului prințului Alexandru în Rumelia, se

vor face gratuit pe căile ferate ale Statului, după cererea ministerului de răboi. Administrația căilor ferate nu va putea reclama niciodată plata cheltuielilor de regie ce va avea să facă pentru aceste transporturi.

Să sănătățește lega pentru vacanțele curților și tribunelor și constituirea secțiunilor acestor vacante.

DIN AFARA

Rusia și România.

Ziarul *Narodni Listy* relatează următoarele asupra conferințelor din Livadia și anume după informații primite de la un însemnat bărbat de Stat rus:

Din toate imprejurările se vede că la Curtea imperială din Livadia se desbat planuri de cea mai mare importanță. Curtea să dus în Crimeea într-un timp cu total neobișnuit; ea stă isolată de diplomație și de presă; acolo sunt reprezentanții ruși din Constantinopol și din Atena. Prezența ministrului de răboi al României, Angelescu, este mai mult decât un act de curtoazie din partea României. Nu începe îndoială că Angelescu va avea să se pronunțe dacă și cu ce condiții ar permite România treccerea Rușilor prin țară; căci Rusia n'a părăsit ideea ocupării Bulgariei, de și aceasta a greu de făcut astăzi. Spre acest scop Rusia are doar căi: una pe Mare, alta pe uscat prin România. Prima călăorește mai scurtă, dar împreună cu multe primejdii. Debașarea trupelor ruse pe teritoriul bulgar se poate face numai în căteva puncte și Bulgaria și-ar concentra armata — ca la 120.000 oameni — la termuri și dacă nu ar putea opri de tot debarcarea, ar impiedica mult timp și ar cauza marii perdeți trupelor rușe. De oare ce Bulgaria are, după toate probabilitățile, o alianță secretă ofensivă și defensivă cu Turcia, trupele ruse ar avea la debarcare să lupte cu rezistența unei maroștiri turco-bulgare și ar suferi mult mai mari perdeți, decât acum opt ani la trecerea peste Dunăre. Prin urmare e lucru să lămurit că pentru Rușii căle pe uscat e mai avanțajoasă.

Dacă Rusia și decisă a merge în Bulgaria prin România, ea să stă în fața acestei alternative: treccere liberă sau forțată? De bună seamă că România va permite de bunăvoie treccerea; căci afară de avantajele politice, ce surid României, este vorba și de folosul material și în România se știe bine că banii aduți în țară treccerea Rusilor. Poate să în legătură cu această afacere și călătoria proiectată a prințului Alexandru la București.

Că privește ocuparea Bulgariei de Rusia, ea este mult mai dificilă cum stă lucrurile astăzi, decum ar fi fost acum un an. Afără de rezistența Puterilor, mai și împrejurarea, că astăzi Bulgaria se găsește în situația cea mai avanțajoasă. În curând se va întârzi Sobrania Bulgariei de Sud (Rumelia orientală) și e mai mult ca sigur că se va declara pentru Unirea reală bulgară. Pentru moment printul nu va trage poate consecințe practice din această manifestare, dar demonstrația se va repeta în toți ani și până să nu treacă cincii ani ai guvernământului prințului Alexandru în Rumelia, se

poate proclama principatul unit bulgar cu asentimentul expres al Turciei. Rusia vrea să previe această eventualitate și să opreasă înființarea unei Bulgarii mari, care în curând să putea intinde spre Macedonia și să opreasă intențiunile tradiționale ale Rusiei în peninsula balcanică. Rusia nu ajunge la aceasta pe calea diplomației și a păcii și tocmai aci situația devine critică.

Acel diplomat a încheiat așa: «Am preșimțirea, că moartea împăratului german va fi limită pentru odihirea cam inde lungă a armelor militare ale marilor Puteri europene.»

ARMAȚA

FORTIFICAREA CAPITALEI.

In privința fortificării capitalei Rev. Armăzăsește în „le Bulletin de la réunion des officiers” următoarele linii care resumă sau analizează un articol apărut în ziarul austriac *Armeblatt*, cu privire la această cestiu:

„Ne aducem aminte că generalul Brialmont a făcut, acum doi ani, o călătorie în București care a produs oare-care sgo-mot. Celebrul sef al geniuului belgian se dusese să studieze, la fața locului, condițiunile apărării ţărei în general și ale lucrărilor ce ar trebui să se ridice pentru a garanta siguranța frontierelor. Observațiunile făcute de Cabinetul din Viena, asupra amestecului unui ofițer străin în această cestiu, a cărui rezinoase avem Bradul, Mestecănuș, Molistul, Pinul; vom vorbi în parte de fiecare.

CAPITOLUL I

FOIOASE.

Art. I.

Stăjarul propriu zis.

Vorbescă-mi ceva despre cele mai principale esențe ce cresc în pădurile noastre? — Ca esențe foioase mai principale avem Stejarul propriu-zis, Gorunul, Gărița, Cernul, Fagul, Castanul, Carpenul, Frasinul, Umlul, Mesteacănuș, Moliștul, Pinul; ca esențe rezinoase avem Bradul, Mestecănuș, Molistul, Pinul; vom vorbi în parte de fiecare.

El trăiește în oră ce pământ, și place însoțită multe cele umede și bogate, nu-i prezintă însoțită multe locuri accidentate. — Are un frunză slab (acoperis).

Florile esă în Aprilie său Mai și face fructe (ghindă) la 60 ani de vîrstă, cel de sămăntă, și 20 ani cel din lăstar. — Ghindă este așezată pe o colină și se coace în acelaș an când a și esit.

Acest arbore face ghindă la 2 ani, său cand din cauza inghețurilor a suferit primăvara atunci să ghindă la 3 sau 5 ani.

Vorbescă-mi ceva despre Gorun? — Gorunul la noi se întâlnește în climile temperate său reci, și place colinile, dealurile; crește repede și drept și frumos la o expoziție de Nord; la expozitia de Sud nu place, aci crește rău, strâmb.

In vîl nu-i priește, este supus inghețurilor. — Oră ce pământ îplace numai să fie umed puțin. Cele nisipoase, petroase și puțin argiloase îplacă cu deosebire, în cele nisipoase uscate însă crește prost. — Are un port mai frumos ca al Stejarului, cu un acoperis mai desvoltat și rar.

Florile lui esă primăvara odată cu foile, face ghindă la 2 sau 5 ani și la o vîrstă de 20 ani cel din lăstar și 50 ani cel din sămăntă. — Ghindă se coace în toamnă.

Ea este așezată dă dreptul pe ramură, se găsește cătă una la bază foi sau 2—6 grămadite la vîrful unei rămurele. — Are un temperament robust. — El trăiește 150—200 ani și ajunge la o înălțime de 30 metri și 5 metri diametru.

o cunoște sub complicat nume *cycloloma phatyphyllum*. Această plantă se dezvoltă sub formă de sfere, erbacee la extremitatea unui trunchi scurt de tot; trunchiul nu vede de căt sfera care ia uneori proporții enorme dar foarte variabile, de la 30 centimetri până la 1 m, 50 de diametru, aproape înălțimea unui adolescent. Când planta crește, ea se înclină după cum bate vîntul; dar odată ajunsă la maturitate, ea se usucă, și cel mai mic vînt o desface și o rostogolește în liveză.

Nimic nu e așa de curios ca această sferă vegetală care sboară, sare, trece peste tufișuri ca un mic balon sau traversează spațiu ca un obuz. Când vîntul e puternic, aerul este presărat de aceste proiecții de un nou fel. Se vede legioni de sfere urmându-se, urmărindu-se unele pe altele, să surără în aer, să alunecă peste cu o iuteală de drum de fer.

Cyclolomele au dat loc la multe surprinderi, să intămplat de multe ori ca, fiind neprevăzuți călătorii să fugă speriați de aceste sfere curioase.

in genere. d. Delaunay ar putea să iaibă dreptate. Ori cum, argumentele sale merită să fie arătate.

Animalele, zice el, aleg instinctiv alimentele care le convin. Acest instinct nu este nul la om, și autorul reproșăză medicilor, confrății lui, că nu în socoteală de gustul și nu place aceleși alimente ca acestuia;

cu toate acestea, în azilele de bătrîni, cele două sexuri sunt supuse la același regim.

d. Delaunay ar putea adăuga că tot așa se face mai destul de tot. Se dă copiilor d'abia înțărcați un nutriment de adult, carne multă, vin care nu le place și nu le convine.

Dupa o anchetă făcută de d. Delaunay, copilul nu îl place carne de căt de la cinet ani înainte. Trebuie să se lasă oamenii să cărora le place sare, oțetul, etc., să își satisfacă gustul. Lorain profesa că în privința alimentației gustul este cea mai bună călăuză. Un mare număr de animale se spală și să imbibiază (elefanți, cerbi, pașări, furnici, etc.) Regulă generală, nici o specie animală nu se expune să absoarbă emanăriile care provin din excremente sale; unele animale due în depărtare reziduurile digestiunii. Omul ține materialele sale în groape fixe, ceea ce este contrar igienei. Animalul ar putea, în această privință, să ne dea exemple excelente.

D. doctor Dela

Art. 3.

Gării.

Vo băste-mă ceva despre Gărniță? — Gărniță se întâlnește destul de des în țara noastră, și place o climă temperată, la camp, pe locuri săse, se găsește formând păduri împreună cu alte esențe.

I place un pămînt nisipos cu puțin argil.

Ace un frunză rău pentru că are crăci puține, foile lui însă sunt mai mari ca ale celor alți conrați al săi.

Florile apar o dată cu foile primă-vară; ghindă este așezată dăderea pe o ramură mică, găsindu-se cete 2 — 5 la vîrful ei. Gărniță face ghindă la 1, 2 ori 4 ani, și la o vîrstă de 60 ani cele din semență și 20 ani cele din lăstar.

Art. 4.

Gării.

Vorbește-mă ceva despre Cer? — Cerul se întâlnește la noi în țară pretilindenea la camp, formează păduri de șleaă amestecat cu alte esențe; și place clima caldă, un pămînt adine și silicos. Nu-i place însă pămîntrii apoase.

Ghindă lui este inchisă, învălită pe dăsupra cu niște perle. El dă în fiecare an ghindă foarte multă. La vîrstă de 15 ani cel din lăstar și la 40—50 ani cel din semență este în stare de a face ghindă. El ajunge vîrstă de 100 și 300 ani chiar.

Lemnul său este căutat pentru foc, cu toate că dogările fac din el scanduri, doage.

Art. 5.

Faguri.

Vorbește-mă ceva despre Fag? — Fagul este esență ce se întâlnește la Podgorii și la Munte, foarte mult la noi în țară; el trăiește și la camp dar amestecat cu Stejar, Cer, Gărniță.

La Munte el se amestecă formând păduri cu Bradul și Molistul.

Fagul trăiește în ori-ce fel de pămînt, nu-i place însă pământurile nisipoase sau argiloase și umede; are însă multă aplicare către pământurile calcaroase.

Ace un trunchi drept cu coaja cam cenușie și cu incrustații; se asemănă puțin la coaja cu Carpenul.

Produce ramuri și frunze multe. Florile apar prin Mai împreună cu foile și produc jirul ce cade în Octombrie. El produce jir la 2 și chiar la 5 ani, și la o vîrstă de 40—50 ani.

In cei dîntâi zece ani el crește incet, dar apoi crește foarte repede și de multe ori ajunge 30 metri înălțimea și 1m50 diametru.

Lemnul său este foarte căutat pentru foc și puțin pentru lucru.

(Va urma.)

Th. Chivulescu.

VARIETATI

Un project grandios. — E vorba de a se lumina calea pe Atlantic din Europa până în America. Autorul acestui proiect a precisat avantajele ce ar oferi un lanț de stații telegrafice plutitoare stabilite între America și Europa. Prin acest mijloc s-ar putea intra și expedia notele meteorologice privitoare la starea Mării, și navigația unei ar trage mari folosuri. Asigurări

FOITA ROMANIEI LIBERE'

— 22 Aprilie. —

30

ANDRÉ THEURIET

PACAT DE MOARTE

(Urmare)

Îi tremura vocea, simțea că vine să plângă, și se opri... Nu voia însă să plângă, căci înțelegea prea bine că s-ar pierde totul dacă l-ar lăsa să vadă o părere de rău. De aceea îi zise într-un chip poruncitor:

— Să pleci mâine!

— Nu pot!... răspunse Paul. — Presupun că o să mă invoc să te ascult, cum să explic d-lui Déglice plecarea aceasta fără veste care are să i se pară mai mult de căt ciudată?

— Ai să găsești un pretext — răspunse Marta aspru. — Ori nu ești ingenios de căt vrei să fac pe alii să sufere?...

Clopotul de la fabrică vestea că prânzul era gata. Rămaseră o clipă tâcută, asculțând bătaia aceea a limbii clopotului care rechimba pe Marta la datorile sale de stăpîna de casă...

luri plutitoare s-ar oferi pasagerilor și marinilor corabioilor în naufragiu. Ar trebui pentru această să se construiască un oare care număr de bastimente rotunde, stabilite în ore care puncte determinate ale mareului drum maritim european, legate între ele prin linia telegrafică submarină și luminată cu electricitate. Un personaj special ar rezida în acele stații, al căror număr ar putea fi fixat la zece, puze din două sute în două sute mile. Cu chihzușul acesta s-ar face de-alungul Oceanului o cale luminosa, un fel de bulevard maritim.

In ziua de 15 Aprilie curenț, consilierul comunelor Boghicea, a găsit pe gălăzănumită Valea Rașca, cadavrul unui copil mic, ale căruia măini și parte din corp erau amâncate de un caine celăi găsise în acel moment asupra cadavrului și care în atrăsese atenția numitului consilier să observe această Casul s-a comunicat parchetului local.

Serviciul telegrafic al „României Libere"

Paris, 3 Mai.

Se vorbește prin cercurile diplomatice de o circulară ce dă. Freycinet ar fi adresat reprezentanților Franței de pe lângă marile Puteri, pentru a îl invita să informeze guvernul pe lângă care sunt acreditați că d. de Mouy a primit ca instrucții de a reaminti într-un mod categoric guvernului grecesc că Francia, când a făcut de curând un demers amical, n'a făcut nici o promisiune și n'a oferit mijlocirea el, dar că a făcut numai Cabinetului din Atena, de a îndeplui dorința marilor Puteri, procedând fără întârziere la desarmare.

Canea, 3 Mai.

Consulul Franciei desmîntă într'un mod oficial știrea după care guvernul francez ar fi promis Greciei o anexiune teritorială în casă de desarmare, a adăugat apoi că d. de Mouy a primit ca instrucții să facă un demers din cele mai stâruitoare pe lângă d. Delyanis, pentru a obține din partea Greciei o promisiune către Puteri că va desarma.

Constantinopol, 3 Mai.

O nouă circulară a Porții relevăază o recentă circulară a d-lui Delyannis către prefectul său, cu care lasă să se înțeleagă că vederile elenismului vor primi satisfacții.

Berlin, 3 Mai.

Prințul învoială încheiată la 6 Aprilie între Germania și Anglia, care delimităază posesiunile lor din Oceanul Pacific, stipulează libertatea comerțului pe teritoriile lor reciproce.

Livadia, 1 Mai.

Generalul Angelescu a plecat de la Yalta pentru a se reîntoarcă la București. Tarul i-a conferit ordinul St. Ana.

Petersburg, 3 Mai.

Marele Duce Nicolae a plecat ieri în țara Cazacilor de la Don.

Paris, 3 Mai, (miezul noptii).

Toate încercările facute pentru a obține noi concesiuni de la d. Delyannis au căzut într-un mod definitiv.

Erata

O interpretare greșită a unui cuvânt convențional ne a făcut să atribuim la 30 Aprilie ziarului Neue Freie Presse, un articol al ziarului die Presse.

(Havaia).

M A I N O U

D. de Eisenstein, cancelarul Legației Austriace, pleacă din nou în concordiu la începutul lui Mai.

D-nul și d-na Conduriotis au plecat la Galați. Însărcinatul de afaceri

— Adio! trebuie să mă întorc acasă... zise Marta. — Tine bine minte vorbele mele: ori maine vestești că pleci dintr-o priință care, ori ai să mă săliște să-țiu vre-o hotărire desperată... Alege!

Și, fără să vrea să asculte ultimele rugăciuni ce îngăna el la spatele său, Marta se depărta repede.

Se îsprăvise dar. Paul simțea acum că Marta n'are să se întoarcă de la hotărîrea ei; și, înțeles, cu inimă mășnită, nehotărât, se întoarce în sat.

XIII

Domnul Déglice făcuse în ajun o vinătoare abundantă de fluturi și se instalase apoi de dimineață într-o cameră năltă care îl slujă de laboratoriu. Camera, goală și tapetată cu hârtie cenușie, nu avea alt mobilier de căt materialul care îl trebuia pentru pregătirea fluturilor.

Pe niște polițe cari garniseau un zid, vre o sută de volume de istoria naturală, și între altele minunata operă a părintelui Engramelle, Fluturi Europei, desinată după natură de Ernst; — în mijloc o masă lată, de arhitect, pe care erau clește, sticlute, înținzători, și ghemuri cu ace cu gămălie pentru insecte; — lângă ferestre, pe banci, cutiile de pânză metalică destinate pentru creșterea omizilor și pentru dezvoltarea curie-

grec va reveni în București pentru săptămâni și numai în urmă va merge la nouă post din Berlin.

Un incident dureros s'a petrecut la Curte, secția III. Un onorabil magistrat, a cărui sănătate deperă din zi în zi, a avut un acces de nebunie: internarea nefericitului judecător este instalație.

Starea de sănătate a I. P. S. Mitropolit s'a ameliorat puțin.

Aseară recepțione la Legaținea spaniolă în onoarea nouului însărcinat de afaceri englez, Sir Kennedy, și a ministrului nostru la Londra, d. Ion Ghika. Recepțione ca de obicei mărginită la un mic număr de diplomați și de personalitate bucureștene. Marchisa del Moral care trebuia să plece la Roma să-și vază familia, și-a amânat plecarea din cauza carantinei.

Căsătoria d-lui Grigore Ollănescu, cu domnisoara Adina Ghika, fiica ministrului nostru la Petersbourg, a fost celebrată cu mare pompă la Doamna Bâlașa, Dumineacă seara. Nașu erau d. și d-na George Cantacuzino. Briliantele d-nei Cantacuzino au făcut sensație. Adunarea că se poate de eleganță și numeroasă. Felicitările au fost primite la doamna Luxita Cantacuzino, buna tineriță mirese.

Sculptorul Georgescu a terminat bustul în marmură al Regelui care este destinat școalăi militare. M. S. care a vizitat opera artistului s'a arătat foarte satisfăcut.

Serbarea Ateneulu va începe mâine dimineață la 9 ore. În casă de timp rău la amiază, său poate chiar dacă nevoie ar fi, numai două zile atunci să prelungi și Duminică.

Atracțiunile au fost multiplicate și pe trei puncte ale grădinăi s'a instalat căte un grup de distracții.

Tramwaysul este unit cu lacul: mică călătorie și încep excursiunile

pe șine și o termină pe o plată confortabilă care-i transportă de la o extremitate la alta a lacului.

Pentru scena construită programul intrunește pe Matei Millo marele nostru artist, domnisoara Drucker, steaoa trupei germane, pe dd. Mateescu și Julian artistul distins, pe d. Băjenaru, simpaticul tenor, plus elita trupei române.

Pentru ziua a două d. Manolescu și d. Brăiloiu mai sporesc partea artistică.

La extremitatea aleiului central, în circul descoperit, toate producțiunile cele mai noi ale gimnasticiei și în fine la 6 ore alergări pe jos de tinerețul școalălor.

Focul de artificii, dat de armată, va începe la 8 ore și jumătate pe lac.

chrysalidelor; — toate acestea miroind grozav a spiterie, însă unde domnia miroșul de camfor și de alcool.

Domnul Déglice sta pe un scaun legător, plecat pe o masă, cu capul gol, cu ochelari pe nas, cu mănele sumese, și intindea fluturi. Scotea unu căte unu dintr-o cutie de plută fluturi în care erau insipite ace lungi și subțiri, admira o clipă perfectă stare de conservare a aripilor și a antenelor, pe urmă punea delicat corpul fie-cărui individ într-o scobitură a unei planșete de tei. Așezase cinci victime, răstignite una sub alta astfel ca să-și mănuște poziția voită: abdomenul drept, antenele inclinate, picioarele bine scoase afară. Toamna voia să culce păsărea fluturii.

Domnul Déglice sta pe un scaun legător, plecat pe o masă, cu capul gol, cu ochelari pe nas, cu mănele sumese, și intindea fluturi. Scotea unu căte unu dintr-o cutie de plută fluturi în care erau insipite ace lungi și subțiri, admira o clipă perfectă stare de conservare a aripilor și a antenelor, pe urmă punea delicat corpul fie-cărui individ într-o scobitură a unei planșete de tei. Așezase cinci victime, răstignite una sub alta astfel ca să-și mănuște poziția voită: abdomenul drept, antenele inclinate, picioarele bine scoase afară. Toamna voia să culce păsărea fluturii.

Paul nu dormise noaptea: era foarte galben, era tras la față și cu ochii cărpăți.

Sapristi! zise domnul Déglice uitându-se bine la el, — este schimbă la față! Dar eu tot uit că ești profan!... Ce te-a adus așa de dimineață la mine? Nu crezi că ai venit ca să vezi fluturi mei?

Paul nu dormise noaptea: era foarte galben, era tras la față și cu ochii cărpăți.

— Nu sănătatea mea este să abuze de bunătatea ta, — zise domnul Déglice uitându-se bine la el, — este schimbă la față!

— Nu sănătatea mea este să abuze de bunătatea ta, — zise domnul Déglice uitându-se bine la el, — este schimbă la față!

— Nu sănătatea mea este să abuze de bunătatea ta, — zise domnul Déglice uitându-se bine la el, — este schimbă la față!

— Nu sănătatea mea este să abuze de bunătatea ta, — zise domnul Déglice uitându-se bine la el, — este schimbă la față!

— Nu sănătatea mea este să abuze de bunătatea ta, — zise domnul Déglice uitându-se bine la el, — este schimbă la față!

— Nu sănătatea mea este să abuze de bunătatea ta, — zise domnul Déglice uitându-se bine la el, — este schimbă la față!

— Nu sănătatea mea este să abuze de bunătatea ta, — zise domnul Déglice uitându-se bine la el, — este schimbă la față!

— Nu sănătatea mea este să abuze de bunătatea ta, — zise domnul Déglice uitându-se bine la el, — este schimbă la față!

— Nu sănătatea mea este să abuze de bunătatea ta, — zise domnul Déglice uitându-se bine la el, — este schimbă la față!

— Nu sănătatea mea este să abuze de bunătatea ta, — zise domnul Déglice uitându-se bine la el, — este schimbă la față!

— Nu sănătatea mea este să abuze de bunătatea ta, — zise domnul Déglice uitându-se bine la el, — este schimbă la față!

